

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. декана факультету
економіки та управління

Андрій КОЦУР

« 31 » 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. проректора
з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

“Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток”

ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань: 05 “Соціальні та поведінкові науки”

Спеціальність: 051 “Економіка”

Освітньо-наукова програма – “Аналітична економіка”

Кафедра економіки та економічної теорії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг КПІЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	II	III	26	26	5	8	85	150	III

31.08.2023
[Handwritten signature]

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робочу програму склав професор кафедри економіки та економічної теорії, д.е.н., проф.

ДЛУГОПОЛЬСЬКИЙ О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та економічної теорії, протокол № 1 від «29» 08 2023 року.

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.

КОЗІЮК В.В.

Розглянуто і схвалено на засіданні групи забезпечення спеціальності «Економіка», № 1 від «30» 08 2023 року.

Керівник групи забезпечення спеціальності,
д.е.н., професор

КОЗІЮК В.В.

Гарант ОНП «Аналітична економіка»,
д.е.н., професор

КОЗІЮК В.В.

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток»

1. Опис дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток»

Дисципліна «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки зі спеціальності
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 051 Економіка	Рік підготовки: <i>Денна</i> – 2 Семестр: <i>Денна</i> – 3
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна</i> – 26 Практичні заняття: <i>Денна</i> – 26
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна</i> – 85 Індивідуальна робота: <i>Денна</i> – 5 Тренінг, КПЗ – 8
Тижневих годин – 12 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток» є формування в студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, які стосуються особливостей здійснення суспільного вибору, аналізу інститутів в контексті економічного розвитку, ознайомлення їх з основними поняттями дисципліни, поглиблене вивчення наукових засад та практичних механізмів формування, реалізації та оцінювання результатів суспільного вибору та економічного розвитку як на загальнонаціональному, так і локальному рівнях.

У ході вивчення даної дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданнями та функціями дисципліни, розглядають особливості розвитку політичних режимів, суспільного вибору а економічного розвитку.

2.2. Завдання вивчення дисципліни: поглиблення знань з термінології та принципів вивчення суспільного вибору, політичних режимів та економічного розвитку, вміння застосовувати методи case-studies на практиці.

2.3. В результаті вивчення дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток» студенти повинні знати:

- особливості пошуку інформації, необхідної та релевантної для аналізу політичних режимів, соціальних порядків та особливостей суспільного вибору;
- особливості оцінки впливу суспільного вибору на якість інститутів та політичних режимів в контексті економічного розвитку;
- методику наукового аналізу соціальних порядків та розробки рекомендацій щодо політики економічного розвитку;
- особливості аналізу сучасних концепцій економічного розвитку в контексті імплементації їх положень в розвинутих країнах та країнах, що розвиваються.

2.4. В результаті вивчення дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток» студенти повинні вміти:

- використовувати інструментарій теорії суспільного вибору для виявлення втрат і вигод від політико-економічних рішень та їх наслідків у економічному розвитку країн світу;
- використовувати економічну термінологію, пояснення базових концепцій суспільного вибору та економічного розвитку;
- виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем у сфері суспільного вибору та економічного розвитку з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків;
- проводити аналіз макроекономічних процесів та особливостей функціонування політичних режимів в аспекті здійснення суспільного вибору;
- здійснювати моніторинг ефективності рішень у сфері політико-економічного вибору, обґрунтовувати необхідність запровадження якісних інституційних змін;
- виявляти зв'язки між соціальними порядками, якістю інститутів та соціально-економічними процесами, на основі чого розробляти рекомендації щодо політики економічного розвитку.

3. Зміст дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУСПІЛЬНИЙ ВИБІР ТА ТРАЄКТОРІЇ ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Теоретичні основи політичних режимів та політичного розвитку

Політичні режими та шляхи політичного розвитку. Демократія проти недемократії. Політичні ідентичності і природа конфлікту. Політична влада та інститути. Взаємозв'язок якості інститутів та політичного розвитку. Роль та переваги політичних інститутів. Теорії соціальних порядків: суспільства відкритого і закритого доступу. Політичні режими в процесі формування балансів для уможливлення економічного розвитку.

Література: 1-12

Тема 2. Економічний аналіз недемократичних режимів і переходу до демократії

Влада і обмеження у недемократичній політиці. Моделювання переваг і обмежень у недемократіях. Проблема зобов'язань та стимулів. Тоталітаризм як політичний феномен ХХ століття. Авторитарні режими. Роль авторитету, лояльності та рент у втриманні авторитаризму. Перехід до демократії як напрям трансформації недемократичних режимів.

Література: 1-12

Тема 3. Сучасні демократичні держави та економічний вимір демократії

Теорія демократизації. Детермінанти та закономірності демократії. Статична та динамічна моделі демократії. Часткова і повна демократія. Демократична консолідація. Демократія, нерівність та перерозподіл. Кризи, суспільні заворушення та демократизація. Стимули та моделі переворотів. Корупційна складова демократій: спонуки та покарання. Демократія і політична рівність. Роль середнього класу в консолідації демократії. Капітал, земля і перехід до демократії. Тягар демократії.

Література: 1-12

Тема 4. Архітектура суспільного вибору

Предмет і метод теорії суспільного вибору. Попередники сучасної теорії суспільного вибору. Роль політичної філософії і політичних досліджень в становленні теорії суспільного вибору. Теорії раціонального вибору. Співвідношення теорій колективного, соціального і суспільного вибору. Межі суспільного вибору. Політико-економічний цикл. Політичний процес і його актори. Політичні зміни і політичний розвиток. Основні політичні системи. Основні ступені розвитку політичних систем. Сучасні політичні системи.

Література: 1-12

Тема 5. Механізми вироблення колективних рішень

Суспільний вибір за умов прямої та представницької демократії. Парадокси голосування при прийнятті політичних рішень. Маніпулювання результатами голосування з боку організаторів та учасників. Одноставне прийняття рішень і оптимум Парето. Основні механізми голосування. Медіанний виборець і коаліції. Теорема Мея. Групи спеціальних інтересів і «гонитва» за рентою. Рентоорієнтована поведінка і корупція. Теорема Ерроу про неможливість. Логролінг та лобіювання інтересів.

Література: 1-12

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК В ДОБУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тема 6. Концепції економічної теорії розвитку та демократії

Зміст загальносвітового розвитку. Предмет політичної економії розвитку. Суспільний добробут і проблеми його кількісного визначення в теорії розвитку. Нормативний і позитивний підхід до оцінки економічного розвитку. Кейнсіанські моделі економічного росту. Інституційні концепції модернізації. Ліворадикальні моделі. Розвиток, бідність та розподіл доходів. Важливість сільського господарства для економічного розвитку. Ринок землі та аграрні реформи. Освіта та «відтік мізків» в теорії розвитку. Капітал та фінансові ринки. Значення міжнародної торгівлі та ПІІ для економічного розвитку.

Дослідження зв'язку демократії та економічного розвитку. Цінності демократії, легенди про «доброчинних диктаторів». Індекси та рейтинги демократії. Демократія і ринок: взаємозв'язок та взаємозалежності. Політична демократія та межі її застосування в розвинутих країнах та країнах, що розвиваються. Глобалізація та загострення глобальних проблем. Емпіричні оцінки і приклади позитивних та негативних результатів впливу держави на економічний розвиток. Національний економічний розвиток: проблеми, стратегії, перспективи.

Література: 1-12

Тема 7. Влада та контрвлада в епоху глобалізму

Комплексна глобалізація. Трансформація держави та публічна влада. Позбавлення держави влади. Глобальне громадянське суспільство як контрвлада. Метавлада громадянського суспільства. Громадський простір. Від підданого до громадянина. Криза легітимізації національно-державної політики. Транснаціональна держава наглядю та держава-цитадель. Космополітична держава. Стратегії капіталу між автаркією та запобіжним плануванням. Державні стратегії між ренаціоналізацією та транснаціоналізацією. Стратегії рухів громадянського суспільства. Завдання та інституції. Мир і право. Самовизначення, відокремлення і втручання. Соціальний та екологічний світовий ринок.

Війна 2022 та вектори трансформації глобального публічного дискурсу в XXI столітті. Патріотичні преференції суспільства та підвищення попиту на суспільне благо «безпека». Зміна цінностей суспільства під впливом війни 2022

Література: 1-12

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Суспільний вибір,
політичні режими та економічний розвиток»
(денна форма навчання)**

	<i>Кількість годин</i>					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	
Змістовий модуль 1. Суспільний вибір та траєкторії політичного розвитку						
Тема 1. Теоретичні основи політичних режимів та політичного розвитку	2	2	15	3	4	Опитування, тести
Тема 2. Економічний аналіз недемократичних режимів і переходу до демократії	4	4	15			Кейси, відео-завдання
Тема 3. Сучасні демократичні держави та економічний вимір демократії	4	4	10			Кейси, відео-завдання
Тема 4. Архітектура суспільного вибору	4	4	10			Задачі
Тема 5. Механізми вироблення колективних рішень	2	2	15			Задачі
Змістовий модуль 2. Економічний розвиток в добу глобалізації						
Тема 6. Концепції економічної теорії розвитку та демократії	6	6	10	2	4	Кейси
Тема 7. Влада та контрвлада в епоху глобалізму	4	4	10			Кейси, тести
Разом	26	26	85	5	8	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття №1

Тема 1: Теоретичні основи політичних режимів та політичного розвитку

Мета: визначити зміст політичних режимів, політичних інститутів, ознайомитись із основними соціальними порядками в контексті економічного розвитку.

Питання для обговорення:

1. Політичні режими та шляхи політичного розвитку.
2. Політична влада та інститути. Взаємозв'язок якості інститутів та політичного розвитку.
3. Теорії соціальних порядків: суспільства відкритого і закритого доступу.
4. Політичні режими в процесі формування балансів для уможливлення економічного розвитку.

Література: 1-12

Практичні заняття №2-3

Тема 2: Економічний аналіз недемократичних режимів і переходу до демократії

Мета: вивчення ключових особливостей тоталітарних та авторитарних політичних режимів на прикладі зарубіжних країн.

Питання для обговорення:

1. Влада і обмеження у недемократичній політиці.
2. Моделювання переваг і обмежень у недемократіях.
3. Тоталітаризм як політичний феномен ХХ століття.
4. Авторитарні режими. Роль авторитету, лояльності та рент у втриманні авторитаризму.
5. Перехід до демократії як напрям трансформації недемократичних режимів.

Література: 1-12

Практичні заняття №4-5

Тема 3: Сучасні демократичні держави та економічний вимір демократії

Мета: вивчення ключових особливостей демократичних режимів на прикладі зарубіжних країн.

Питання для обговорення:

1. Теорія демократизації. Детермінанти та закономірності демократії.
2. Статична та динамічна моделі демократії. Часткова і повна демократія.
3. Демократія, нерівність та перерозподіл.
4. Кризи, суспільні заворушення та демократизація. Стимули та моделі переворотів.
5. Корупційна складова демократій: спонуки та покарання.
6. Демократія і політична рівність. Роль середнього класу в консолідації демократії.

Література: 1-12

Практичне заняття №6-7

Тема 4: Архітектура суспільного вибору

Мета: вивчення особливостей здійснення суспільного вибору, аналізу політико-економічного циклу.

Питання для обговорення:

1. Предмет і метод теорії суспільного вибору.
2. Співвідношення теорій колективного, соціального і суспільного вибору. Межі суспільного вибору.
3. Політико-економічний цикл. Політичний процес і його актори.
4. Політичні зміни і політичний розвиток. Основні політичні системи.
5. Основні ступені розвитку політичних систем. Сучасні політичні системи.

Література: 1-12

Практичне заняття №8

Тема 5: Механізми вироблення колективних рішень

Мета: вивчення особливостей прийняття колективних рішень в умовах прямої та представницької демократії.

Питання для обговорення:

1. Суспільний вибір за умов прямої та представницької демократії.
2. Парадокси голосування при прийнятті політичних рішень.
3. Маніпулювання результатами голосування з боку організаторів та учасників.
4. Одноставне прийняття рішень і оптимум Парето. Основні механізми голосування.
5. Медіанний виборець і коаліції. Теорема Мея.
6. Групи спеціальних інтересів і «гонитва» за рентою. Рентоорієнтована поведінка і корупція.
7. Теорема Ерроу про неможливість. Логролінг та лобіювання інтересів.

Література: 1-12

Практичні заняття №9-10-11

Тема 6: Принципи та концепції економічної теорії розвитку

Мета: вивчення політекономії розвитку та ключових підходів до оцінки економічного розвитку, взаємозв'язку демократії та економічного розвитку.

Питання для обговорення:

1. Зміст загальносвітового розвитку. Предмет політичної економії розвитку.
2. Суспільний добробут і проблеми його кількісного визначення в теорії розвитку.
3. Нормативний і позитивний підхід до оцінки економічного розвитку.
4. Дослідження зв'язку демократії та економічного розвитку.
5. Цінності демократії, легенди про «доброчинних диктаторів».
6. Індекси та рейтинги демократії.
7. Демократія і ринок: взаємозв'язок та взаємозалежності.
8. Національний економічний розвиток: проблеми, стратегії, перспективи.

Література: 1-12

Практичні заняття №12-13

Тема 7: Влада та контрвлада в епоху глобалізму

Мета: вивчення особливостей та протиріч формування влади і контрвлади в добу глобалізації.

Питання для обговорення:

1. Комплексна глобалізація. Трансформація держави та публічна влада.
2. Глобальне громадянське суспільство як контрвлада. Метавлада громадянського суспільства.
3. Криза легітимізації національно-державної політики.
4. Транснаціональна держава нагляд та держава-цитадель.
5. Стратегії капіталу між автаркією та запобіжним плануванням. Державні стратегії між ренаціоналізацією та транснаціоналізацією.
6. Стратегії рухів громадянського суспільства.
7. Війна 2022 та вектори трансформації глобального публічного дискурсу в XXI столітті
8. Патріотичні преференції суспільства та підвищення попиту на суспільне благо «безпека». Зміна цінностей суспільства під впливом війни 2022

Література: 1-12

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Варіанти КПЗ з дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток»

1. Економічний аналіз політичного режиму Саудівської Аравії.
2. Економічний аналіз політичного режиму США.
3. Економічний аналіз політичного режиму Канади.
4. Економічний аналіз політичного режиму Ірану.
5. Економічний аналіз політичного режиму Польщі.
6. Економічний аналіз політичного режиму Німеччини.
7. Економічний аналіз політичного режиму Нідерландів.
8. Економічний аналіз політичного режиму Ємену.
9. Економічний аналіз політичного режиму Індії.
10. Економічний аналіз політичного режиму Китаю.
11. Економічний аналіз політичного режиму Японії.
12. Економічний аналіз політичного режиму Південної Кореї.
13. Економічний аналіз політичного режиму Північної Кореї.
14. Економічний аналіз політичного режиму Росії.
15. Економічний аналіз політичного режиму України.
16. Економічний аналіз політичного режиму Румунії.
17. Економічний аналіз політичного режиму Австрії.
18. Економічний аналіз політичного режиму Австралії.
19. Економічний аналіз політичного режиму Італії.
20. Економічний аналіз політичного режиму Іспанії.
21. Економічний аналіз політичного режиму Тунісу.
22. Економічний аналіз політичного режиму Марокко.

23. Економічний аналіз політичного режиму Нігерії.
24. Економічний аналіз політичного режиму Болівії.
25. Економічний аналіз політичного режиму Танзанії.
26. Економічний аналіз політичного режиму Португалії.
27. Економічний аналіз політичного режиму Бразилії.
28. Економічний аналіз політичного режиму Аргентини.
29. Економічний аналіз політичного режиму Венесуели.
30. Економічний аналіз політичного режиму Нової Зеландії.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Тематика
1.	Теорія дуалістичної економіки В.А. Льюїса.
2.	Теорія квазістабільної рівноваги Х.Лейбенстайна.
3.	Моделі дуалістичної економіки Дж. Фрея та Г. Раніса.
4.	«Азійська драма» Г Мюрдаля.
5.	Модель утворення базових потреб.
6.	«Загадка капітала» Е. де Сото.
7.	Концепція нееквівалентного обміну А. Еммануеля.
8.	Теорія «світової системи» І. Валлерстайна.
9.	Модель Р. Солоу та її застосування до країн, що розвиваються.
10.	Модель внутрішньої імміграції М. Торадо.
11.	Концепція розвитку У. Ростоу.
12.	Теорія «порочного кола бідності».

8. ТРЕНІНГ

Розгляд кейсу «Екологічний расизм»

В США, Великобританії та інших країнах, що сповідують ліберальні цінності, у публічних дискусіях постійно підіймаються питання про необхідність зниження регуляторного тягаря та існування «мінімальної держави» з метою надання приватному ринку можливостей функціонувати більш ефективно. Однак не слід забувати про протилежну точку зору, яка поширена у країнах із соціал-демократичними цінностями (Норвегія, Швеція, Фінляндія), згідно якої досягнення ринкової ефективності породжує політичну та соціальну несправедливість, оскільки ефективність ринку базується на вузьких та однобічних економічних розрахунках, які не в змозі охопити усі ефекти соціально-економічного життя суспільства.

Дослідження, проведені в США на початку ХХ століття, довели, що за відсутності жорстких державних регулюючих норм, пов'язаних із забрудненням довкілля (повітря, води, ґрунтів), бізнес слідує шляхом найменшого опору (path of least resistance), розміщуючи потенційні об'єкти-забруднювачі у тих громадах, в яких проживає кольорове населення, або поблизу них. Цьому сприяє кілька факторів:

- 1) земля там є дешевшою, ніж в громадах, де проживає біле населення;
- 2) мешканці цих громад є біднішими і схильні брати на себе ризики, пов'язані із забрудненням, в обмін на робочі місця, що створюються на підприємствах-забруднювачах;
- 3) люди в цих громадах є менш організованими, щоб приймати участь у протестах та рухах опору.

В результаті цього якість та тривалість життя мешканців таких громад є низькою, оскільки вони споживають забруднену воду, дихають брудним повітрям та вирощують їжу у забруднених ґрунтах, що не може не призводити до зростання рівня захворюваності та смертності серед кольорового населення (т.з. «покарання за бідність»). Дослідники з екологічних проблем зауважують: «Передмістя, де проживають білі та заможні, піддаються наполовину меншій небезпеці в сенсі екологічних криз та проблем із охороною здоров'я, ніж території в місті та поза ним, де мешкає кольорове та бідне населення. Саме воно найбільш страждає від т.з. «хвороби адаптації», пов'язаної із хронічними стресами, хворобами через тривале проживання в районах із поганим повітрям та забрудненою водою».

Таку ситуацію американський громадський активіст, виконавчий директор National Association for the Advancement of Colored People – NAACP, Бенджамін Чавес (Chavis Benjamin F.) назвав екологічним расизмом – терміном, яким сьогодні позначають нерівність у зовнішніх умовах навколишнього середовища, що, як наслідок, призводить до погіршення стану здоров'я людей, які належать до різних рас. Екологічний расизм вважається однією з форм расової дискримінації в суспільстві.

Б. Чавес вважав, що як «фіаско ринку», так і «фіаско держави» сприяють тому, що кольорове населення громад США диспропорційно піддається негативному впливу проблем, пов'язаних із довкіллям. Як расова дискримінація при застосуванні правових норм регулювання екологічної політики, навмисне націлювання громад із домінуванням кольорового населення в якості об'єкта потенційної екологічної шкоди, офіційне санкціонування дозволу проживання на територіях із небезпечною концентрацією забруднюючих речовин та отрут в повітрі, землі та воді, екологічний расизм став історією виключення кольорового населення від лідерства в екологічних рухах. Однак з часом виникла коаліція між екологічними рухами за громадянські права, що отримала назву «Рух за екологічну справедливість».

Лідери руху усвідомлювали, що наслідки подальшого споживання антиблага «погане довкілля» як при регулюванні ринковими механізмами, так і за численних невдач держави у посиленні екологічного контролю, стають катастрофічними для кольорового населення США. Тому «Рух за екологічну справедливість» мобілізував як локальні групи всередині країні, так і апелював до міжнародних екологічних організацій, створюючи запит на більш справедливий розподіл ризиків від екологічного забруднення.

Поміркуйте над наступними питаннями:

1. Як би ви сформулювати проблему, розглянуту в кейсі з точки зору політичних систем та суспільного вибору? Чи можна вважати дозвіл

приватному сектору розподіляти ризики, втрати і вигоди в сфері екології політично нейтральним рішенням для сучасного суспільства?

2. Які можна навести приклади дискримінації тих чи інших груп населення в доступі до суспільних благ в сучасних економічних реаліях?

3. Хто, на вашу думку, повинен фінансувати благо «хороша екологія»? Які коротко- і довгострокові цілі переслідує держава, реалізуючи програми захисту довкілля та скорочення шкідливих викидів (як з точки зору зміни поведінки людей, так і трансферу ресурсів)? В яких країнах екологічна політика є більш успішною, а в яких – менш? Обґрунтуйте свою відповідь.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікові модульні тестування та опитування;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів тренінгу та КППЗу;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- кейси;
- залік.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Суспільний вибір, політичні режими та економічний розвиток» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30%	40%	30%	100%
1. Опитування під час заняття (теми 1-5 по 10 балів) = 50 балів 2. Письмова робота (50 балів)	1. Опитування під час заняття (теми 6-7 по 10 балів) = 20 балів 2. Письмова робота (80 балів)	1. Активна участь у тренінгах (20 балів) 2. Написання КППЗ на основі індивідуальних завдань (50 балів) 3. Захист КППЗ (30 балів)	–

Шкала оцінювання

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Artyukhov, A., Volk, I., Surowiec, A., Skrzypek-Ahmed, S., Bliumska-Danko, K., Dluhopolskyi, O., Shablysty, V. (2022). Quality of education and science in the context of Sustainable Development Goals – from Millennium Goals to Agenda 2030: factors of innovation activity and socio-economic impact. Sustainability, Vol.14(18), 11468.

2. Dluhopolskyi, O., Farion-Melnyk, A., Bilous, I., Moskaliuk, N., Banakh, S. (2021). Strategic directions to overcoming corruption: financial and legal perspectives. Financial and credit activity: problems of theory and practice, Vol.1(36), 481-495.

3. Gehler, M., Kosicki, P.H., Wahnout, H. (2019). Christian Democracy and the Fall of Communism. Leuven University Press.

4. Giedratis, V., Sofienko, A., Zatonaska, T., Bazhenova, O., Dluhopolskyi, O. (2020). The impact of Ukraine's external public debt on the country's key macroeconomic indicators. Financial and credit activity: problems of theory and practice, Vol.3(34), 219-229.

5. Koziuk, V., Hayda, Y., Dluhopolskyi, O., Kozlovskyi, S. (2020). Ecological performance: ethnic fragmentation versus governance quality and sustainable development. Problemy Ekorozwoju / Problems of Sustainable Development, Vol.15(1), 53-64.

6. Panchenko, O., Klochko, A., Dluhopolskyi, O., Klochko, O., Shchurova, V., Peker, A. (2021). Impact of the COVID-19 pandemic on the development of artificial intelligence: challenges for the human rights. 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (September 15-17, 2021). Deggendorf, Germany, 744-747.

7. Sokhatskyi, O., Dluhopolskyi, O., Movchan, R., Taranukha, O. (2020). Military expenditure and world economic growth under hybrid warfare conditions. International Journal of Industrial Engineering & Production Research, Vol.31(4), 511-522.

8. Zhukovska, A., Dluhopolskyi, O., Zheliuk, T., Shushpanov, D., Brechko, O., Kryvokulska, N., Horiachko, K. (2021). "Silver economy": analysis of world trends and forecast for Ukraine. *Journal of Management Information and Decision Sciences*, Vol.24(7), 1-12.

9. Банерджі А., Дуфло Е. Економіка бідності. Як звільнити світ від злиднів? / Пер. з англ. К.: Наш формат, 2018. –312 с.

10. Метьюз Д. Екологія демократії. Як стати сильнішими, щоб самим формувати своє майбутнє? / Пер. з англ. К.: Стилос, 2018. 266 с.

11. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобальної демократії. К.: Наш формат, 2019. 608 с.

ПЕРЕЛІК ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

www.rand.org – Rand Corporation

www.heritage.org – Heritage Foundation

www.brook.edu – Brookings Institution

www.hudson.org – Hudson Institute

www.urban.org – Urban Institute

www.iiss.org – International Institute for Strategic Studies

www.foreignrelations.org – Council on Foreign Relations

www.csis.org – Center for Strategic and International Studies

www.wws.princeton.edu – Center of International Studies, Woodrow Wilson School of Public Affairs, Princeton University

www.gwu.edu – Graduate School of Political Management, George Washington University

www.ksg.harvard.edu – John F. Kennedy School of Government, Harvard University

www.nispa.sk – The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe

www.epn.org – Electronic Policy Network

www.nira.go.jp – World Directory of Think Tanks

www.ttp.info – Regional Think Tanks Partnership Program

www.esomar.com – European Society of Market Research

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505	1-7
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення	1-7
3.	Екран проекційний	1-7